

УДК 338.482.22

Ленко І.В. аспірант спеціальності 073 Менеджмент**Науковий керівник: Якименко-Терещенко Н.В., д.е.н., проф., завідувачка кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу.***(Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна)*

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах зростання кількості ризиків та зміни характеру їх впливу на діяльність туристичних підприємств, першочерговим стає необхідність впровадження, а також удосконалення систем управління ризиками діяльності. Реакцією туристичного підприємства на впровадження системи управління ризиками діяльності є процесний підхід до управління, основний детермінант якого – фокусування на бізнес-процесах як сукупності взаємоузгоджених операцій, спрямованих на досягнення цілей господарської діяльності. Основними передумовами ефективного управління ризиками діяльності є застосування синтезу управлінських концепцій та прийомів, комплекс яких забезпечує превентивне нівелювання негативного впливу факторів фонового та ділового оточення і є потужним інструментом посилення конкурентних позицій туристичних підприємств.

Удосконаленню систем управління ризиками в діяльності туристичних підприємств приділяли увагу велика кількість науковців, а саме: Брич В.Я., Охота В.І., Захарова С.Г., Трикоз І.В., Панчук С.С., Полохач Л.П. та інші.

В умовах нестабільності ринкового потенціалу туристичних підприємств та глобалізації управлінських процесів, значної уваги потребує управління ризиками, яке є частиною інтегрованих систем управління, включаючи бізнес-середовище. Процес управління ризиками, який включає системи та підсистеми управління ризиками діяльності туристичного підприємства, набуває критичного значення в діяльності підприємства задля його прибуткового функціонування на ринку. Специфіка туристичного бізнесу не дозволяє використання загальноприйнятих систем управління ризиками через їх значну різноманітність та характер.

З метою підвищення ефективності функціонування готельного бізнесу постає необхідність в удосконаленні системи управління цією сферою. В сучасному світі на туристичну систему і її складові, зокрема готельний бізнес чинить вплив на сукупність різноманітних факторів зовнішнього середовища, які детермінують й управлінські процеси. В багатьох наукових дослідженнях виділяють економічні, соціальні, культурні та політичні. Зокрема в роботах [1,2,3] звертається увага саме на ці групи чинників:

економічні - опосередковано впливають як на споживачів, так і на виробників сфери гостинності;

політичні - впливають через прийняття державою відповідних законів і нормативних актів, що регулюють діяльність даної галузі;

соціальні - впливають на середовище гостинності через соціальний статус споживача, належність до тієї чи іншої референтної групи, яка виражає позицію людини, визначену її соціальною роллю і статусом;

культурні - безпосередньо впливають на споживачів і виробників, оскільки і ті, і інші функціонують у суспільстві, яке значною мірою визначає їх поведінку.

Необхідність врахування та управління ризиками виникає у рамках того, що «готельний бізнес, у рамках своїх особливостей, характеризується наявністю різних ризиків, тобто від управління ризиками функціонування готельного об'єкта безпосередньо залежить результат такого функціонування» [3].

Удосконалення систем управління ризиками діяльності спроможне забезпечити оперативне та адекватне реагування на зміни зовнішнього середовища та внутрішнього стану туристичних підприємств, що дозволить узгодити взаємодію підрозділів і підвищити ступінь скоординованості виконання операцій, знизити витрати, підвищити продуктивність праці та якість обслуговування споживачів туристичних продуктів, а використання методів ризик-менеджменту в діяльності компанії дозволить оптимізувати наявні ризики та спрогнозувати можливі.

Таким чином, удосконалення системи управління ризиками діяльності туристичних підприємств передбачає встановлення чіткої і конкретної мети діяльності, дієвих напрямів реалізації процесів управління та врахування базового інструментарію — принципів, функцій та методів.

Список використаних джерел:

1. Брич В.Я., Охота В.І. Основні фактори впливу на функціонування готельно-ресторанних комплексів та туризму в Україні. *Економіка та держава*. 2018. № 8. <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4118&i=1> (дата звернення 19.02.2023)
2. Захарова С.Г. Аналіз впливу факторів зовнішнього середовища на розвиток готельно-ресторанного господарства України. *Вісник Донбаської державної машинобудівної академії*. 2015. № 2 (35).
3. Трикоз І.В., Панчук С.С., Полохач Л.П. Визначення факторів впливу на готельну сферу України та особливості й значення її ризиків. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2019. № 2 (46).

УДК 640.41:338.48

Стригуль Л.С., к.е.н., доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу
Павленко Л.Р., бакалавр спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа
Мозольський Е.В., бакалавр спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа
(*Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут, м. Харків, Україна*)

ІННОВАЦІЇ – ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК ПОВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ ТА ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

В сучасних складних умовах широкомасштабного вторгнення російської федерації на територію Незалежної України, вітчизняна сфера туризму та гостинності зазнала значних структурних, майнових та ресурсних збитків. Проблема післявоєнного відродження та розвитку процесів сфери туристичного та готельно-ресторанного бізнесу нашої держави є досить актуальною, виходячи з її фінансово-економічного та соціального значення для відбудови економіки країни [1].

Інноваційний розвиток економіки уособлює здатність господарських суб'єктів до створення та реалізації нових товарів, технологій, послуг, новітніх підходів до організації бізнес-процесів та нових форм взаємодії з клієнтами, впровадження у виробництво нових продуктів або застосування нової технології, нових виробничих, фінансових чи маркетингових методів. В загальному класичному вигляді інноваційні напрями індустрії гостинності містять в собі 5 складових (рис. 1).

Основні види інновацій можливі для впровадження у процес розвитку туризму і гостинності регіону [2]:

1. Продуктові інновації – створення нових туристичних продуктів і послуг; удосконалення споживчих властивостей вже існуючих туристичних продуктів і послуг; освоєння нових туристично-рекреаційних територій; залучення нових туристичних атракцій;